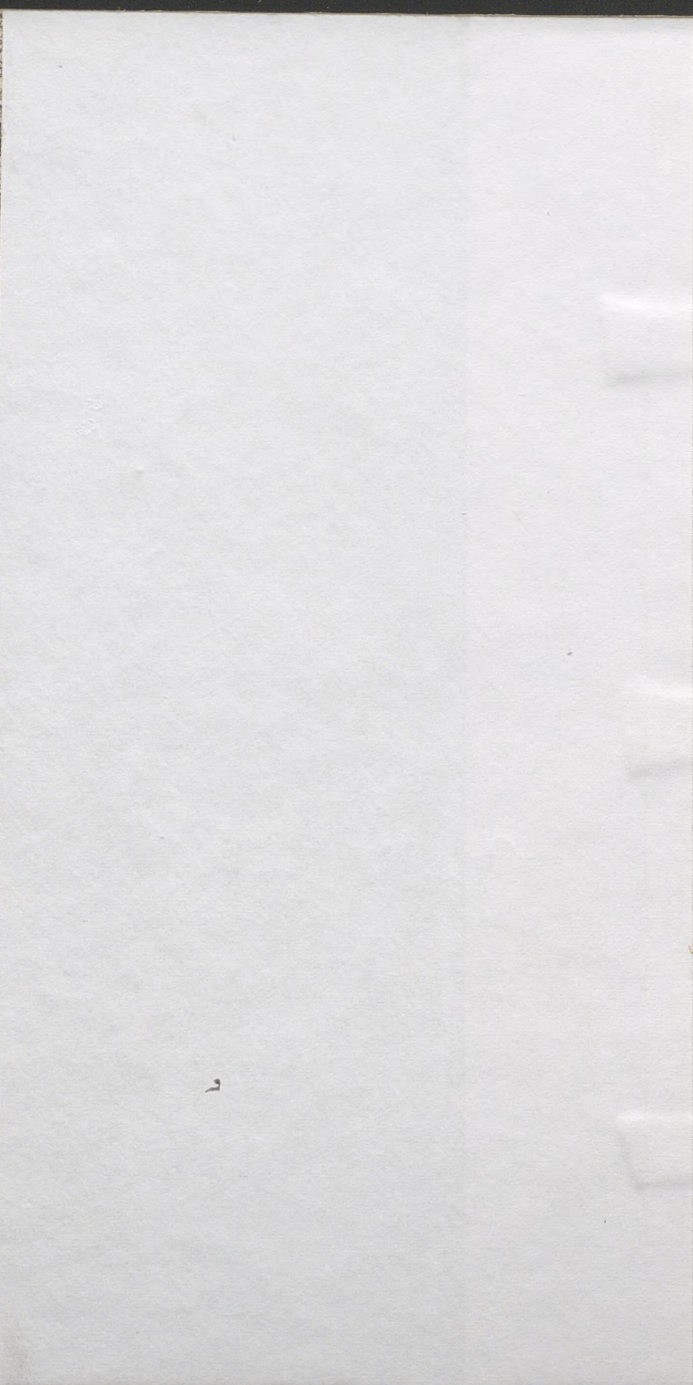
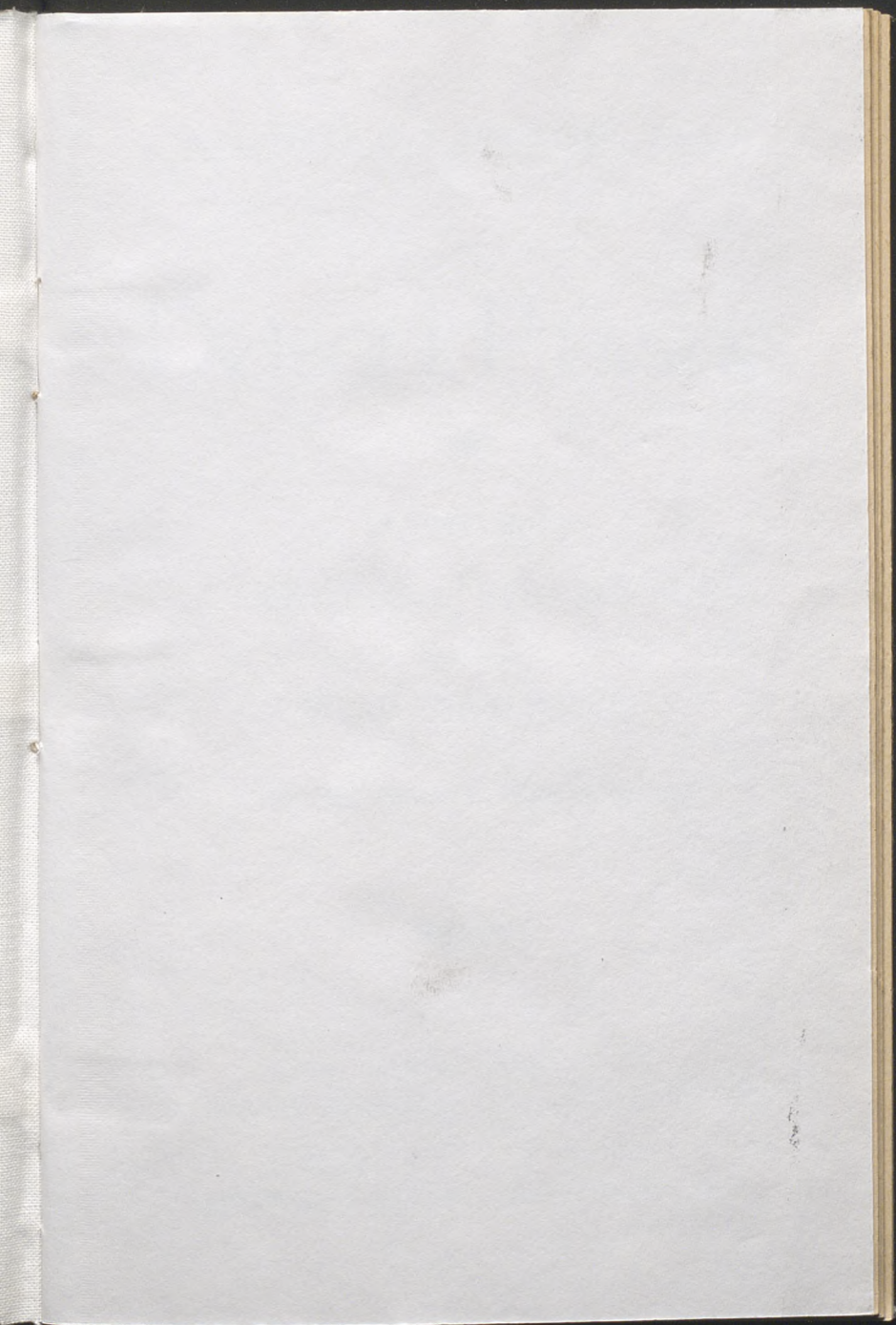
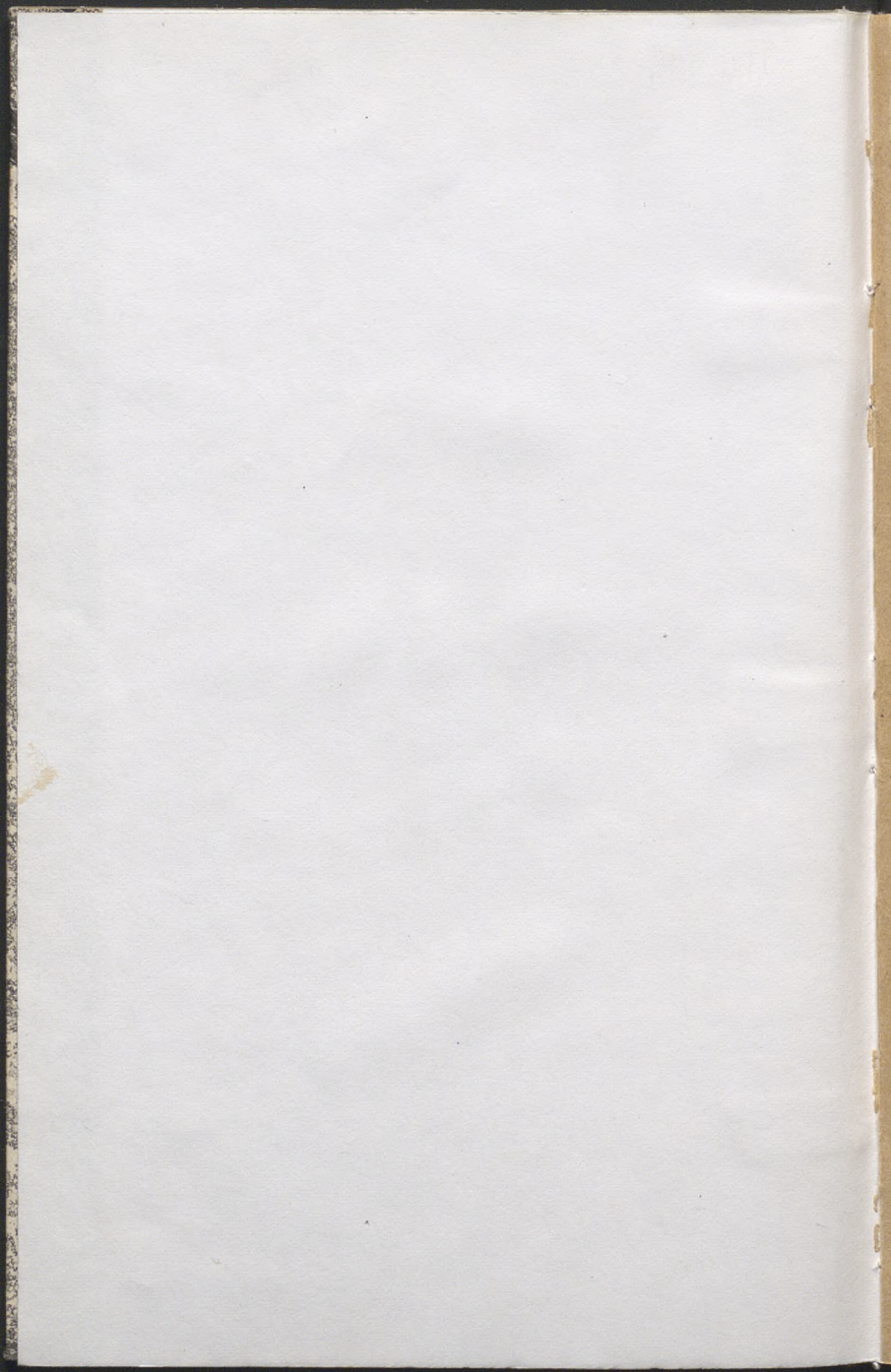

246277

I 246.279

BIBLIOTEKA DLA MŁODZIEŻY. Tomik I.

DZIECI I PTASZKI.

15 OBRAZKÓW
Z SKRZYDLATEGO ŚWIATA.

SKREŚLIŁ

WŁADYSŁAW BEŁZA.

WYDANIE TRZECIE JUBILEUSZOWE.

LWÓW, 1907.

NAKŁADEM POLSKIEGO TOW. PEDAGOGICZNEGO.

WARSZAWA:

KRAKÓW:

GEBETHNER i WOLFF. — GEBETHNER i SP.

I. 246. 277

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001004813327

I. Związkowa Drukarnia we Lwowie, ul. Lindego 14.

1963K428/3

WŁADYSŁAWOWI BEŁZIE

WIELKIEMU I ZAGNEMU PRZYJACIELOWI MŁODZIEŻY

POŚWIĘCA

W ROKU JUBILEUSZOWYM

W UZNANIU CZTERDZIESTOLETNIJ CHŁUBNEJ I OWOCNEJ PRACY

POLSKIE TOWARZYSTWO PEDAGOGICZNE.

THE HISTORY OF THE

REPUBLIC OF THE UNITED STATES OF AMERICA

BY

WILLIAM BRADEN BOWEN

NEW YORK: THE CENTURY CO. 1908

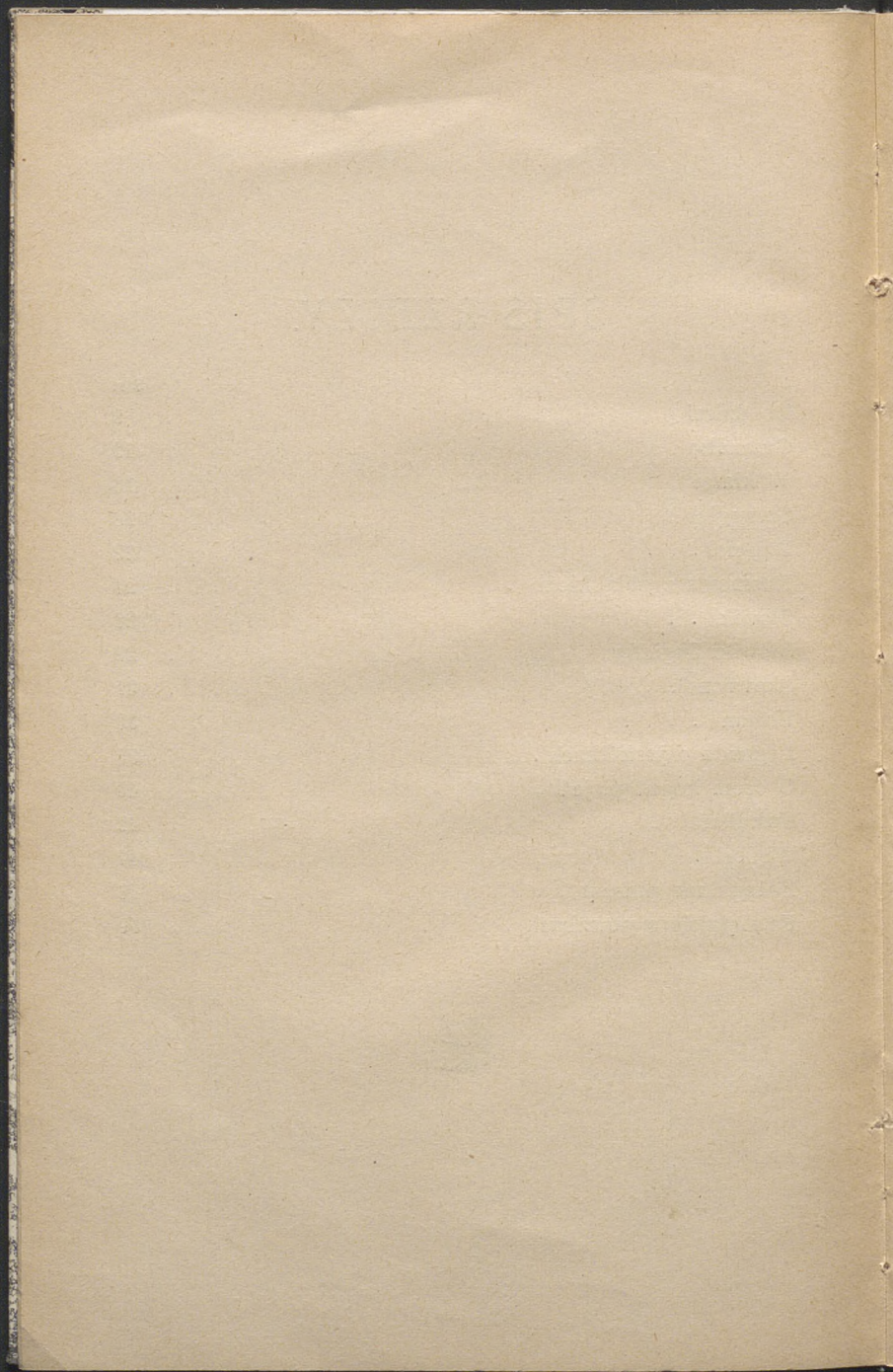
Copyright, 1908, by William Braden Bowen

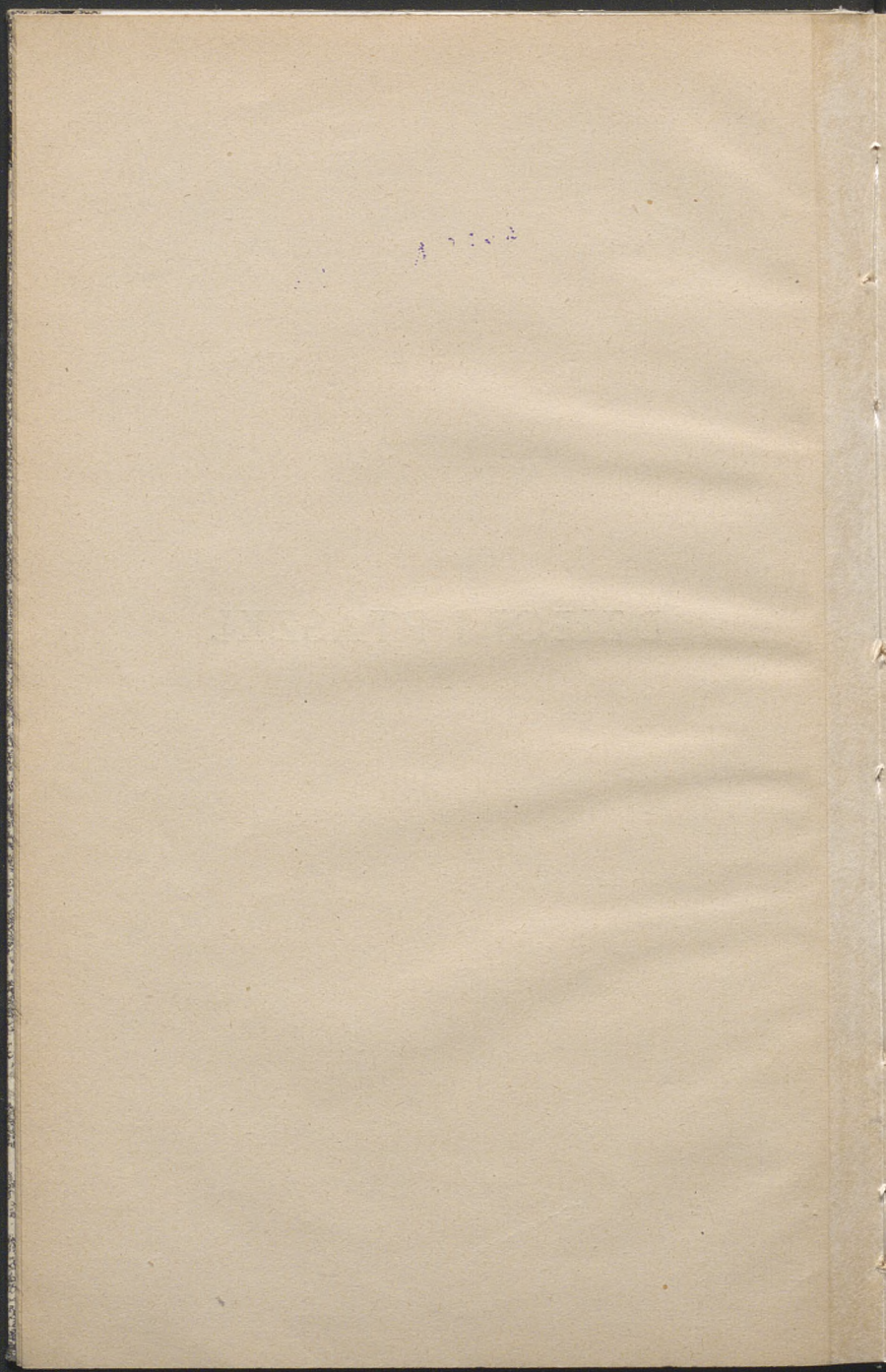
SPIS RZECZY.

	Str.
Do dzieci	9
Gniazdko	12
W klatce	16
Szczygieł	18
Dzięcioł	22
Rozmowa z gołąbkami	24
Słowik	26
Słowiki Jagiełły	28
Skowronek	31
Bocian	33
Legenda o jaskółkach	35
O czym kogut pieje?	40
Kukułka	42
Wróbel	44
Pożegnanie ptasząt	46
Pamiętajcie o ptaszkach	50

DZIECI I PTASZKI.

KAZIK NAHLIK.

DO DZIECI.

Co to wam niosę, dziatki kochane,
Śliczne obrazki, jak malowane:
O tych ptaszynach, których w błękanie,
Gwarynych szczebiotów słuchać lubicie;
O tym słowiku, co gdzieś w ustroni
Cudowne pieśni jak perły roni;
O tym bocianie, co w każde lato
Powraca spocząć nad polską chatą;
O tej jaskółce, co niestrudzona
Lata wśród ludzi, jak oswojona,
I tuż nad oknem waszem, o dzieci,
Dla swoich piskląt gniazdeczko kleci.

Kochajcie ptaszki — bo wszakże one,
Bracia i siostry wasze rodzone.
Na równi z nimi, drobiazgu złoty,
Dzielisz igraszki twe i szczebioty,

Równiej używasz z nimi swobody,
Wieku skrzydlaty, wieku mój młody!

Może nie wiecie, dziatki jedyne,
Że w was ma ptaszek drugą rodzinę.
On, w zaufaniu do was głębokiem,
Tuli się gnieździ pod waszem okiem,
Bo wie, że żadne pocziwe dziecię,
Krzywdy nie zrobi mu za nic w świecie.

Kochajcie ptaszki — bo wszakże one
Jakby do pieszczot samych stworzone:
Tak jak wy lube, wdzięczne i żwawe:
I tak niewinne i tak łaskawe,
Że ziarn im tylko pokażcie nieco,
A wnet do ręki waszej przylecą.

Stwórca tak kocha te ptaszki małe,
Że tym, co Jego śpiewają chwałę,
Ślicznym aniołkom, jak pieścidełka,
Do ramion ptasie przypiął skrzydełka.
A kto nad biednym ptaszkiem się znęca,
Łowi go w sidła, gniazdko wykręca!
Kto zapomniawszy, co litość święta,
Z gniazd tych wyrzuca drobne pisklęta:

Niech drży!... Bo anioł, co tam na niebie
O wszystkich ptasząt myśli potrzebie;
Co się unosząc nad tym padołem,
Może i jego jest też aniołem:
Zaprze się nad nim świętej opieki,
I takie dziecko rzuci na wieki.

GNIAZDKO.

Popatrzcie, dzieciны,
Na ten domek mały,
Co go wśród leszczyny
Ptaszki zbudowały.

Jak gwiazdka na niebie,
Ma w górze siedlisko:
A wietrzyk kolebie,
Tą ptaszków kołyską.

Troskliwa o dzieci,
Ptaszynek mateczka,
Co chwila przyleci,
Zajrzy do gniazdeczka.

I w dzióbku przyniesie,
Dla małej gromady,
Zbierane po lesie,
Muszki i owady.

I nakarmia sama,
Swą dziatwę kochaną,
Jak ciebie twa mama,
Wieczorem i rano.

Uczy je tysiące,
Cudownych tych pieśni,
Co w lato gorące,
Pieją ptacy leśni.

Uczy je po jasnym,
Szybować błękiecie,
I tak dzióbkiem własnym,
Zarabiać na życie.

Nie tępcie dzieciny,
Gniazd, co ptaszki mają:
Niech wolne ptaszyny,
Swobodnie bujają!

Niech piosnką wesołą,
Wciąż krzepią nas w trudzie.
Niech głoszą wokoło,
Że dobrze są ludzie!

Kto psotne ma ręce
I tyle złych chęci,
Że gniazdko ptaszące
Podbierze, wykręci! —

Kto ptaszkom swobodnym
Ich szczęścia zazdrości:
Ten sam jest niegodnym,
Najmniejszej litości.

O! spojrzcie, chłopięta,
Na gniazdko zburzone:
Na owe pisklęta,
Na ziemię stracone...

Wspomnijcie, okrutni,
Na matki ich jęki,
Co rwą się najsmutniej,
Z jej piersi maleńkiej...

I chociaż w tej chwili.
Uznajcie swą winę:
Że wyście zabili,
Jej szczęście jedyne!

W KLATCE.

Śpiewa ptaszek na gałęzi,
Z innymi w zawody;
Przestał śpiewać na uwięzi,
Bo nie ma swobody!

Ptaszka w klatce usidlili,
Dali cukru, wody!
A on przecież smutnie kwili,
Bo brak mu swobody!

Niegdyś wesół i szczęśliwy,
Jak ty, chłopcze młody,
Ulatywał nad te niwy,
Z piosenką swobody.

I napełniał cudną nutą
Gaje i ogrody;
Dziś do klatki go przykuto,
Odarto z swobody!

Teraz rwie się osowiały
Z drucianej przegrody;
Tęskni, płacze, jeniec mały,
Do dawnej swobody.

Słyszysz, jak on smutnie jęczy? —
Puść go, chłopcze młody!
Za to ptaszek ci odwdzięczy,
Piosenką swobody!

SZCZYGIEŁ.

W wielkim dniu stworzenia świata
Bóg powołał wszystkie twory:
Więc do Pana najpierw wzlata,
Powietrznymi płynąc tory,
Gromada leśnych śpiewaków,
Różnopiórych barwnych ptaków.

A za nimi, ziemskim szlakiem,
Ciagną zwierząt roje całe:
I żółw nawet ze ślimakiem,
Spieszą oddać Panu chwałę;
Tu lew kroczy dumny, dziki,
Tam poddanych jego szyki.

A przed nimi na chmur tronie,
W przeźroczystych szat osłonie,
Dzierżąc berło z gwiazd miliona,
Wśród aniołów, cudnych grona,
Co nad Bożym tronem wzlata,
Zasiadł Stwórca wszego świata.

Więc przed Panem pierwszy stawa
Lew, monarcha pośród zwierza;
Dalej orzeł hołd oddawa,
Panujący król u pierza.

I lilija wonna, biała,
Księżna w państwie wonnych kwiatów!
I falista trawka mała,
Pani polnych aromatów.

A za nimi cicho, skromnie
Płazy — w pokornej postawie...
Więc Pan rzecze: — »Chodźcie do mnie,
Niech i wam pobłogosławię!«

I znów owych ptasząt roje,
Do Stwórcy i Pana wzłata:
Cudne piórka, cudne stroje,
Jak wzorzystą ziemi szata.

A w oddali, ptaszek cichy
U podnóża skrył się tronu.
Snać w obliczu Bożem lichy,
Gdy nie składa Mu pokłonu...
I tak długo na uboczy
Stał, wśród licznych ptaków koła:
Aż go wreszcie Pan Bóg zoczy
I przed tron swój go zawoła!

— »Kto ty jesteś, dziecko moje? —
Jaki ród i miano twoje?« —

— »To szczygieł!« — ptaków gromada
Panu Bogu odpowiada.

»Gdyś Ty w piórka nas ubierał,
I okraszał je bez miary,
On — dla piskląt ziarnka zbierał
I spóźnił się po Twe dary.
On nie postał barwnej szaty,
Ani daru pieśni cudnej;
Niemy, kryje się za kwiaty,
Wiecznie smutny i odludny!«

Więc Pan rzecze: — »Ptaszku mały,
Nie smuć, nie smuć się daremnie;
Odtąd barwny będziesz cały,
I dar śpiewu weź odemnie...
A że wszystkie tęczy stroje,
Wzięli drudzy ku ozdobie;
Więc z każdego, ptaszę moje,
Po pióreczku daję tobie!«

DZIĘCIOŁ.

Jak pośród ludzi, tak też wśród ptaków,
Masz pracowitych, masz i próżniaków;
Jednych, co szkody robią nam dużo,
Drugich, co wszystkim za przykład służą.

A dobry przykład dać ludziom może,
Najmniejsze nawet stworzenie boże;
Często też pilna mrówka lub pszczoła,
Rumieni wstydem leniwców czoła.

Chodźcie do lasu, a zobaczycie,
Jakie to ptaszków przykładowe życie,
Jak się dzień cały krzątają w pracy,
Choć tak maleńcy, choć tylko ptacy.

Naprzykład dzięcioł, lasów obrońca,
Do pracy wstaje ze świtem słońca,
I jak najlepszy jaki gajowy,
Na owad ślepy idzie na łowy.

Gdyby tak pilnie kuł swym dziobem,
Toby już dawno ten las był grobem;
Dawnoby nasze gaje i sady,
Na nic stoczyły brzydkie owady.

Ale on pilnie tych lasów strzeże;
Gdzie znajdzie owad, wnet go wybierze;
Potężnym dziobem puka po lesie,
Jakby im groził: »Ej, strzeżcie mnie się!«

Dziatwo! pocziwym idąc wciąż torem;
Niechaj ten dzięcioł będzie nam wzorem:
Tak jak on w lesie, my z nim w zawody,
Brońmy bliźniego od wszelkiej szkody!

ROZMOWA Z GOŁĄBKIEM.

Jedz, jedz — gołąbku mały,
Z mej ręki groszek biały!

Dajże mi główką znak:

Tak, Tak.

Co mam, to ci przynoszę;

No, jedz, kiedy cię proszę!

Gdyś głodny? — daj mi znak:

Tak, tak.

Może nie lubisz groszku,

I chleba chcesz pieszczoszku?

Dajże mi główką znak:

Tak, tak.

Poczekajże, mój panie,

Własne ci dam śniadanie!

Smakuje? — daj mi znak:

Tak, tak.

Gruchasz... trzepoczesz w skrzydła,
Bo cię złapano w sidła.

To przykro! — dajże znak:

Tak, tak.

No, czekajże, niebożę,
Ja klatkę ci otworzę, —

Chcesz tego? — daj mi znak:

Tak, tak.

Ja krzywdy ci nie zrobię,
No leć, gołąbku, sobie!

Bujaj, jak wolny ptak:

Tak, tak.

Próżno ścigam oczyma:

Frunął — i już go niema!

W niebieski wzbił się szlak:

Tak, tak.

SŁOWIK.

Lubisz słowika, gdy w noc majową
Pieśń jego płynie ponad dąbrową,
I z tchnieniem wiatru, co w liściach dysze,
Ciebie, dziecino, do snu kołysze.

Lecz pewnie nie wiesz, dziecko kochane,
Że gdy ty tulisz oczy zaspane
I śniesz o małych aniołkach w niebie,
Słowik się wtedy modli za ciebie.

Bo ten skrzydlaty mieszkaniec wioski,
Słowik, śpiewakiem jest Matki Boskiej.
On na cześć Maryi, cudnymi słowy,
Wydzwania w ciszy swój hymn majowy,
I niestrudzony, z nocy do świtu,
Śpiewa Jej chwałę, pełen zachwytu!

A matka Boża, ptaszynie rada,
Słucha tych modlitw, co on Jej składa;
Słucha tych śpiewów i cudnych treli,
Jakby niebieskiej jakiej kapeli;
I błogosławi was, dziatki lube,
Że nie czyhacie na ptaszka zgubę.

Więc cyt, pachole! nie płosz słowika!
Lecz gdy cię dojdzie jego muzyka,
Klęknij przed Matki Boskiej obrazem,
I módl się kornie z słowikiem razem!

SŁOWIKI JAGIELŁY.

Wiem ja piosnkę, wiem,
O królu tych ziem:
Co tu niegdyś w możnej chwale,
Władał dzielnie i wspaniale,
Na królestwie swem.

Gdy w bój krwawy szedł,
Płacić wet za wet:
Drżały przed nim liczne wrogi,
I sam nawet Krzyżak srogi,
Zginał hardy grzbiet.

Dawny zwyczaj był,
Gdy król jadł i pił,
Śpiewak chwycił gęśli złote,
I królowi na ochotę,
W dźwięczne struny bił.

Król z dziecięcych lat,
Słuchał piosnki rad,
Którą pierś mu kołysali,
Wajdeloci osiwiali,
Pieśniarze tych lat.

Lecz starzał się król,
Pochylił go ból:
Już go piosnka nierozżarza,
Wiek posrebrzył skroń mocarza,
W serce wkradł się mól.

W takiej chwili złej,
Do odległych kniej,
Jeździł z dworem król sędziwy,
Lecz już nie był grot z cięciwy,
Wierny ręce tej.

Nieczuły jak głaz,
Znów tam zjechał raz:
Jedzie sobie, jedzie knieją,
Słucha, a słowiki pieją,
Aż drży od nich las.

Wstrzymał konia w lot,
Otarł łzy czy pot...
Z zadumaną słucał twarzą,
Jak słowiki sobie gwarzą,
Z rąk odrzucił grot.

Odtąd dzień po dniu,
Na zwałonym pniu:
Wśród lesistych puszczy *Medyki*,
Siadał słucać ich muzyki,
I zażywać snu.

Raz w miesiącu róż,
Bardzo stary już,
Siadł, pochylił skroń na rękę,
I wsłuchany w ich piosenkę,
Nie zbudził się już *).

*) Władysław Jagiello umarł wskutek przeziębienia, którego nabawił się, słucając ulubionego sobie śpiewu słowików w lasach Medyckich. Chorego króla przywieziono do Gródka pod Lwowem, gdzie w dniu 18. czerwca 1434 roku zakończył pelen chwały żywot w wieku lat 86, z których 42 panował Polsce i Litwie.

SKOWRONEK.

Wzbił się w górę skowroneczek,
Wysoko w przestworze,
I wydzwania, jak dzwoneczek:
»Kiedy ranne zorze!«

Witaj, gościu pożądanym,
Ptaszku nam życzliwym!
Wzlatuj z piosnką nad te łąki,
Nad te polskie niwy.

Nuć o wiosnie, nuć o słońku,
Co chmury ozłaca;
Z twym powrotem, o skowronku,
I nadzieja wraca.

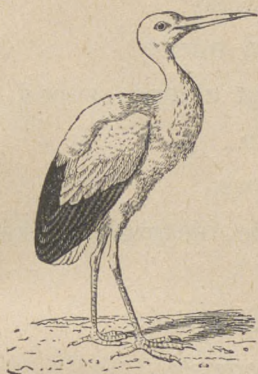
Rolnik szczęśliw i wesoły,
Dzwoni w sierp szczerbaty;
Wyprowadza krzepkie woły,
I pług ciągnie z chaty.

Kraje ziemię swą jedyną,
Pod zasiewy złote!
A ty wlewasz mu ptaszyno,
Do pracy ochotę.

I mocarza błagasz w niebie,
W modlitewce lotnej:
By posiane ziarna w glebie
Dały plon stokrotny!

Gnieźdź się, ptaszku, na zagonie,
Gnieźdź się między nami:
Ja gniazdeczko tve obronię
Przed złymi chłopcami!

BOCIAN.

Mój mości bocianie,
Co kroczysz po łąnie,
    Jak mędrzec poważnie, miarowo:
Bujałeś po świecie,
Więc powiedz mi przecie,
    Coś zdobył przez zimę surową?

Latałeś, nieboże,
Aż kędyś za morze,
    Nad Nilu błękitne topiele:
Toż w takiej podróży,
Gdzieś strawił czas duży,
    Musiałeś nauczyć się wiele? —

A bocian na wieży
W dziób wielki uderzy,
Popatrzy na chłopca z pod oka;
I głową pokiwa,
I tak się odzywa,
Klekocąc do niego z wysoka:

»Zyskałem tam wiele,
I z każdym podziękuję
Tę mądrość, nie skąpiąc nikomu:
Że dobrze jest wszędzie,
Lecz ponoś nie będzie
Tak nigdzie wygodnie — jak w domu!«

LEGENDA O JASKÓLKACH.

Onego czasu — o! lat już mnogo
Od owej chwili przewiało,
Żył święty starzec, co prawdy drogą
Kroczył odważnie i śmiało.

Ze słowem bożem na drżących ustach,
Przebiegał puszcze i jary,
Jak spotykany ów na odpustach,
Z ewangelijką dziad stary.

Z wioski do wioski starzec sędziwy,
Wędrował pełen ochoty;
I wszędzie serca ludzkiego niwy,
Uprawiał pod zasiew cnoty.

Raz o zachodzie, gdy uznojony
Usiadł pod krzyżem na cieniu,
By pod świętymi jego ramiony
Spocząć po długim znużeniu:

Ujrzał w pobliżu skupioną w tłumie,
Gromadkę dziatwy ochoczej;
I na nią właśnie, w słodkiej zadumie,
Starzec obrócił swe oczy.

— »Dziatwo! — rzekł do nich — rodzice twoi,
Dzień cały w polu, w robocie;
Któż wam tu mówi, maleńcy moi,
O Bogu, wierze i cnocie?

Zbliźcie się do mnie, szczebiotki hoże,
Zbliźcie się, dziatki kochane:
Ja wam na rozcież niebo otworzę,
Odsłonię prawdy nieznanne!«

I myśląc, że ich obrazkiem zneći,
Otworzył księgę stworzenia;
I począł mówić, jak mówią święci —
Głosem, co drżał mu z natchnienia.

Lecz gdzie tam dzieci!... ich starca słowo
Ani to grzeje ni ziębi;
Pierzchły z chichotem, wstrząsając głową,
Jak stado płochych gołębi.

I nikt nie został przy starca boku,
Prócz tego krzyża z mogiły,
I dwóch jaskółek, co się w obłoku,
Goniąc naprzemian, ważyły.

Naraz tych dwoje coraz się zniża,
Coraz opada, opada...
I na rozpięte ramiona krzyża
Z głośnym świegotem usiada.

Więc starzec do nich zwrócił się cały —
I rzekł: »Ptaszyny serdeczne!
Gdy nawet dzieci w głos się rozśmiały,
Gdym głosił prawdy odwieczne:

Wy mnie słuchajcie!« — I wnet jaskółki
Zaszczebiotały radośnie...
I patrz, już całe lecą ich pułki,
Rzesza wciąż rośnie i rośnie.

Nad głową starca, jak chmurka lotna,
Zawisły ptaszki wysoko...
A na ten widok łezka wilgotna,
Wbiegła starcowi na oko.

I mówił do nich: jak Bóg je żywi,
W jak cudne stroi sukienki;
Jak są ptaszekowie wszyscy szczęśliwi,
I jakie winni mu dzięki...

A kiedy skończył słowa natchnione,
Rzekł do ptaszynek tych roju:
»Ptaszki wy moje błogosławione,
Idźcie już teraz w pokoju!

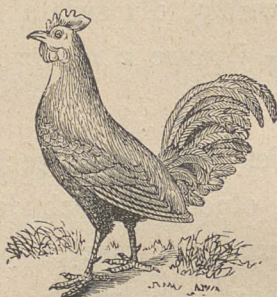
A że z was równie młodzi jak starzy,
Pocziwy przykład powzięli:
Przeto przeklęty, kto się poważy
Ścigać was w niebios topieli...

Odtąd bezpiecznie bujajcie wszędzie,
Po ziemi, wodzie, błękanie...
Każda z was wróżyć dla świata będzie,
Wiosnę — i nowe z nią życie.

Pod którąkolwiek zajrzycie strzechę,
Wnet tam otucha się wzbudzi,
Bo Bóg na skrzydłach waszych pociechę,
Posyłać będzie dla ludzi!«

Odtąd jaskółka — posłaniec Boży —
Wszędzie witaną jest rzewnie;
A gdzie gniazdeczko swoje założy,
Tam szczęście gościem jest pewnie!«

O CZEM KOGUT PIEJE?

Kukuryku! mój chłopczyku,
Wstawaj! rączki złóż!
I podziękuj Bogu rano
Za szczęśliwie noc przespaną;
Wstawaj! późno już!

Kukuryku! mój chłopczyku,
Do rąk książkę bierz!
W okna patrzy dzionek złoty,
Ludzie spieszą do roboty;
Ty do szkoły spiesz!

Kukuryku! mój chłopczyku,
Brzydko śpiochem być!
Patrz, obmówi ciebie srocza,
Że przecierasz dotąd oczka...
Wstydz się, chłopcze, wstydz!

Kukuryku! mój chłopczyku,
Spojrz — jaki tu ruch:
Rolnik dawno orze w glebie;
Dajże równy przykład z siebie,
Żeś jak drudzy — zuch!

Kukuryku! mój chłopczyku!
Zato, malcze mój,
Gdy szabelkę chwycisz w dłonie,
Ja ci kilka piór uronię,
Na kaszkiecik twój!

KUKUŁKA.

Kukułeczka kuka w lesie,
Na wyniosłym buku;
Wietrzyk z boku głos jej niesie:
Kuku... kuku... kuku!

A chłopczyna, co szedł drogą,
Pyta przez swywolę:

»Długoż jeszcze mnie niebogo
»Będą męczyć w szkole?

»Czy tak całe przejść ma życie,
»Jak dziś chwile płyną:

»Ucz się w wieczór, ślęcz o świcie,
»Nad nudną łaciną?«

Ptak się rozśmiał na te słowa,
Małego nieuka,
Między liście główkę chowa,
I tak mu odkuka:

»Dziś trza własną sobie pracą,
»Zdobyc wszystko, wszędzie,
»A kto leniuch i ladaco,
»Z tego nic nie będzie!«

I kukała bez ustanku,
Drąc się do rozpuku:
»Rachuj latka, mój kochanku!
»Kuku... kuku... kuku!«

WRÓBEL.

Zamilkły wdzięczne ptasząt hejnały,
Wicher o szyby łomoce;
Został się tylko wróbelek mały,
Co gdzieś na dachu świegoce,

I choć jesienne huczają poświsty,
Choć coraz mglistszy blask słońca,
On — syn poczciwy strzechy ojczystej,
Wiernym jej został do końca.]

Choć mróz mu często da się we znaki,
Choć kwili nieraz o głodzie!
On nie poleci, jak inne ptaki,
Gdzieś się wygrzewać na wschodzie!

On woli zostać na swojskiej roli,
Gdzie ziarna w kłosach mu rosną,
Bo wie, że Bóg mu i tu pozwoli,
Cieszyć się słońcem i wiosną.

O! ja cię kocham ptaszku poczciwy,
W szarej, ubogiej odzieży!
Bo ty mnie uczysz, jak własne niwy,
Nad wszystko kochać należy.

POŻEGNANIE PTASZĄT

Puchowe łoża,
Usłał śnieg biały;
Ptaszki na morze,
Już odleciały.

Już srebrne płatki,
Kryją dąbrowę;
Ptaki i kwiatki,
Bywajcie zdrowe!

Pomnę — na wiosnę,
Ptaszkowie leśni,
Jakże radosne,
Brzmiały tu pieśni!

A dziś szczebioty,
Umilkły wasze;
Jesienne słoty,
Biją w poddasze.

Wicher wygrywa,
Żałobne pienia,
I groźnie zrywa,
Wasze schronienia;

Roznosi słomki,
Z gniazd oderwane,
I burzy domki,
Przez was stawiane.

Ale ja na to,
Poradzę sobie;
Już ja na lato,
Gniazdko wam zrobię.

Śliczne, z pudełka,
Gniazdeczko nowe:
Do okien szkiełka,
Dam kryształowe.

A gdy ujrzycie,
Rąk moich dzieło:
To się zdziwicie,
Skąd się tu wzięło?

Bo ja was lubię,
Za śliczne pienia;
Ja was nie gubię,
Miłe stworzenia!

Ja was nie łowię,
W sidełka skrycie;
Ja was, ptaszkuwie,
Kocham nad życie!

Tylko złe dziecię,
Szkodzi ptaszynie;
A ja wam przecie,
Krzywdy nie czynię!

PAMIĘTAJCIE O PTASZKACH!

Przez doliny i przez łąny,
Wieją wichry i tumany,
Gęsty sypiąc śnieg.
A lód w szkliste swe okowy,
Chwycił lasy i dąbrowy,
Głębie wód i rzek.

Dziwnie smutno w całym świecie!
Tylko wicher śniegiem miecie,
Głucho, pusto tak...
Tylko gdzieś tam zabłąkany,
Przez te wichry i tumany,
Zwolna leci ptak.

Siadł na polu białem, gładkiem,
Tam, gdzie niegdyś podostatkiem,
Ziarn i wody miał;

Lecz dziś próżno ziarnek szuka,
Próżno wątlym dzióbkiem puka
W lód, twardszy od skał.

Puste łąny i doliny,
Niema żeru dla ptaszyny,
Wszędzie śnieg i lód...
Aż zmęczony, osowiały,
Padł na śniegu ptaszek mały,
Bo go zabił głód.

Biedny ptaszek! — Prawda dzieci?
Niejednemu z was łza leci,
Na śmierć straszną tak...
I niejedno z was by dało,
Ze śniadania cząstkę małą,
Byle ożył ptak!

Wszak on latem — miły Boże! —
Tylu pieśni snuł nam może,
Nieprzerwany ciąg...
Lasy, góry i doliny,
Echem piosnek tej ptaszyny,
Rozbrzmiewały w krąg!

A dziś — wiosna gdy powróci,
Już się ptaszek nie ocuci,
    Nie zaśpiewa nam!
On się teraz Bogu z jękiem,
Skarży cichej pieśni dźwiękiem,
    U niebieskich bram.

Dziatwo! wspomnij przy igraszkach,
O tych biednych, małych ptaszkach,
    Które dręczy głód:
I kruszynę chleba małą,
Rzuć zgłodniałym rączką białą,
    Na śnieg i na lód.

A ptaszyna wdzięczny, mały,
Zato, żeście mu nie dały,
    Skonać z głodu w mróz,
Będzie za was co dnia, dzieci,
Gdy ku niebu z piosnką wzleci.
    Modlitewkę niósł.

R. Smetanski

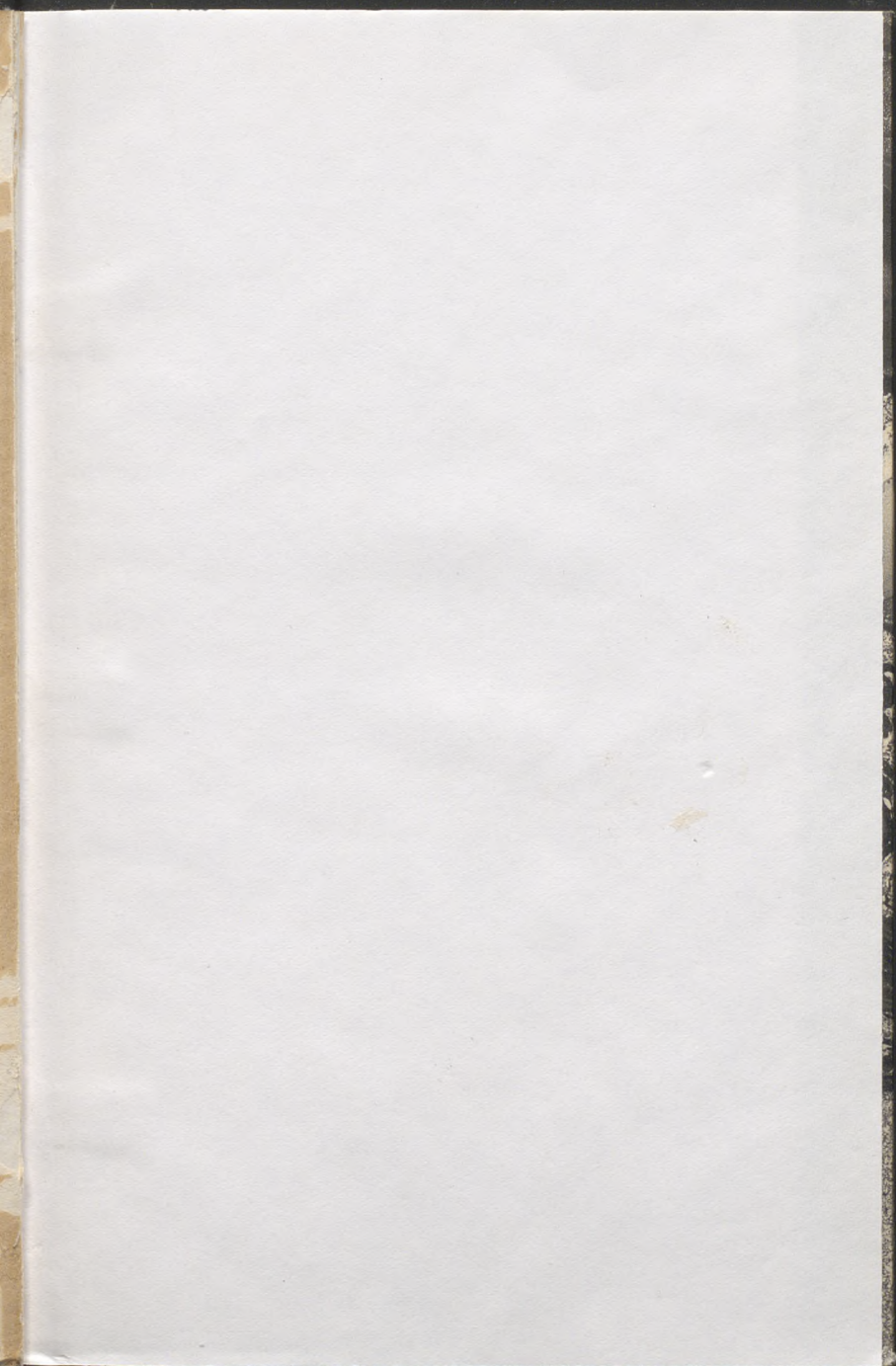
Szczecin

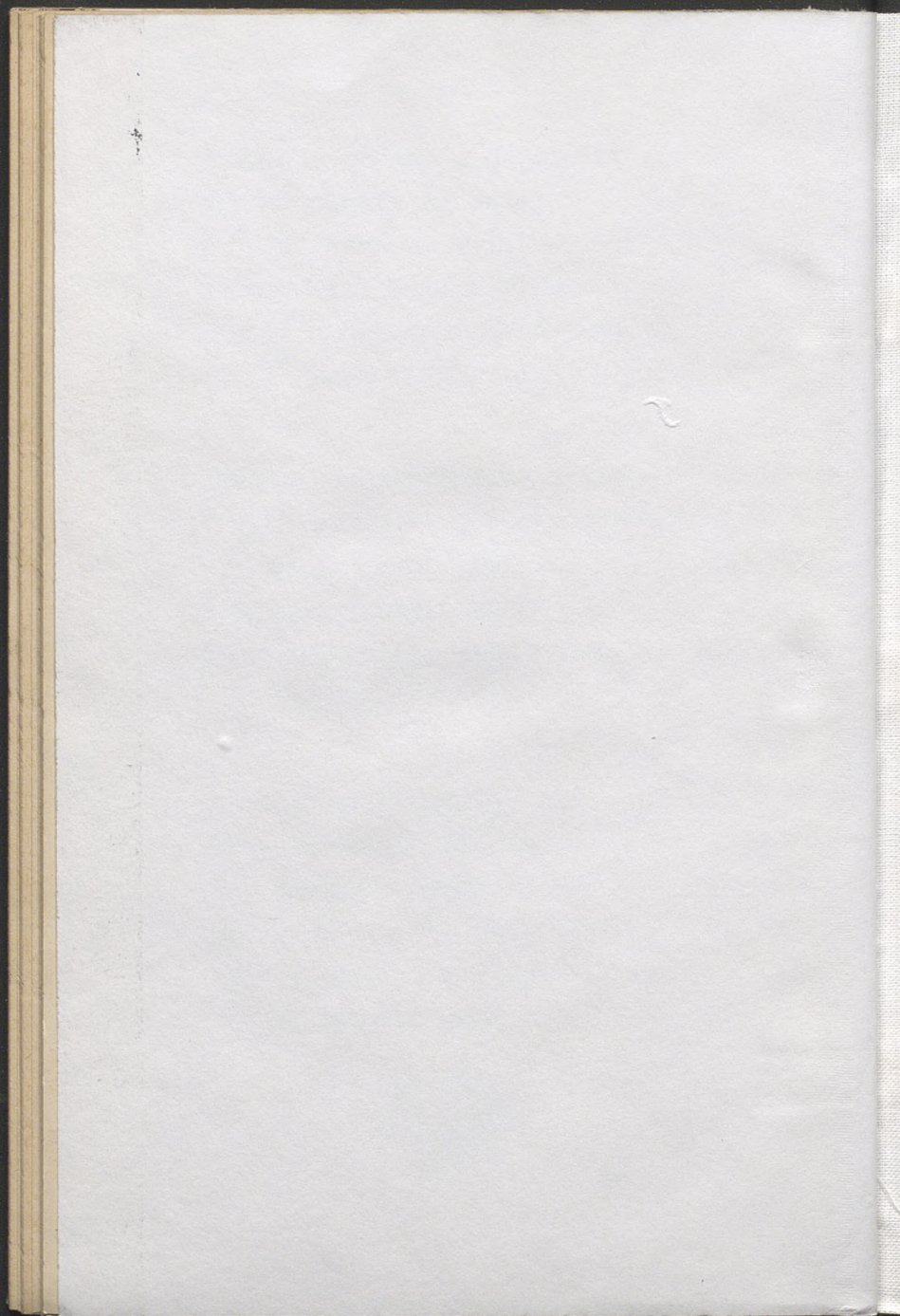
9. IX 63

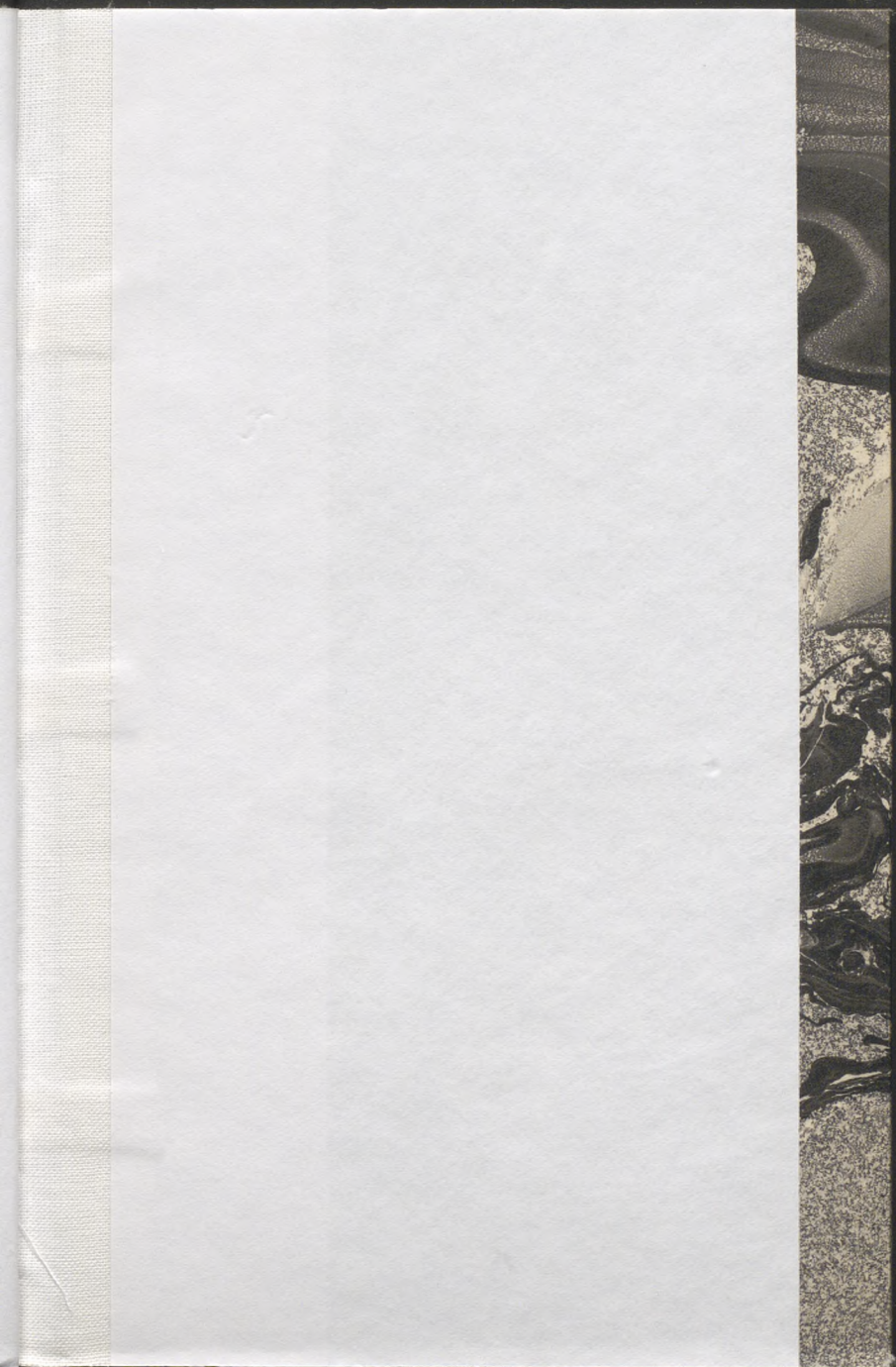
15

#

BN
NARODOWA

246277

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001004813327